

1532 Waterschap De Willemspolder, 1665-1987

- INLEIDING
- INVENTARIS
- 1 Stukken van algemene aard
- 2 Stukken betreffende bijzondere onderwerpen
- 2.1 Ontstaan, opheffing en begrenzing
- 2.2 Bestuursinrichting
- 2.3 Bestuur
- 2.4 Hulpmiddelen bij de taakuitoefening
- 2.4.1 Personeel
- 2.4.2 Archief
- 2.4.3 Eigendommen
- 2.4.4 Financiën
- 2.4.4.1 Belastingen/heffing
- 2.4.4.2 Verantwoording van het financieel beheer
- 2.4.4.3. Overige stukken
- 2.5 Taakuitvoering
- 2.5.1 Toezicht
- 2.5.1.1 Keur
- 2.5.1.2 Vergunningen
- 2.5.2 Beheer en onderhoud
- 2.5.2.1 Waterbeheersingswerken
- 2.5.2.2 Wegen
- 2.6 Stukken waarvan het verband met het archief niet duidelijk is

INLEIDING

1531 INVENTARIS VAN HET ARCHIEF VAN HET WATERSCHAP DE WILLEMSPOLDER, 1665-1987

door

Drs. J. Hopstaken.

Zevenbergen, 1994.

INLEIDING

Historisch overzicht

In navolging van zijn oom Filips Willem, die in 1604-1605 de aanzet gaf tot de bedijking van de Oude Prinslandse Polder, besloot prins Willem II van oranje in 1649-1650 over te gaan tot de inpoldering van de Willems- en de Mariapolders. Over de achtergronden van deze inpoldering alsmede over de geschiedenis van deze polders tot aan het einde van het ancien regime is weinig bekend, omdat uit die periode in dit archief vrijwel geen stukken bewaard zijn gebleven. In de archieven van de Nassause Domeinraad en de opvolgende domeinbeherende instanties zal daarover ongetwijfeld nog wel iets te achterhalen zijn, omdat prins Willem II, in afwijking van zijn oom Filips Willem, de beide polders in eigendom hield. Er zijn overigens wel sporen die erop duiden dat de Willemspolder, al dan

niet samen met de andere domaniale polders onder Prinsenlaand, een eigen bestuur met dijkgraaf en gezworenen heeft gehad in de zeventiende en achttiende eeuw.

IN 1819 werd de Willemspolder van de overige 'Domaniale Privatieve Polders' afgescheiden door verkoop aan een tweetal ondernemers uit Klundert. Voortaan zou de Willemspolder, rond 1840 vijf boerderijen tellend met een totale oppervlakte van 209 bunder, in bezit blijven van een klein aantal particuliere eigenaren. In de eerste periode na 1819 is van een bestuur geen spoor te achterhalen; waarschijnlijk hebben de twee eigenaars de zaken onderling geregeld. In 1847 echter, kort na de inwerkingtreding van het 'Reglement op het beheer der dijken en polders in Noord-Brabant', kwamen de vier eigenaars van de Willemspolder overeen een huishoudelijk reglement op te stellen. Zij besloten twee administrateurs, een secretaris-penningmeester en een sluiswachter aan te stellen. De taak van de administrateurs beperkte zich voornamelijk tot het in behoorlijke staat houden van de uitwateringen. Ter bekostiging van de polderwerken zou jaarlijks een omslag per bundertal geheven worden. Ook ieder jaar diende de eerstbenoemde administrateur rekening en verantwoording af te leggen in een vergadering van ingelanden, waar tevens met meerderheid van stemmen benoemingen en besluiten zouden worden gedaan. Zowel uit de rekeningen, overgeleverd vanaf 1873, en van de notulen van vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden, bewaard vanaf 1899, wordt duidelijk dat het hierboven geschetste bestuursmodel blijft functioneren tot 1933. Pas toen werd de door particulieren beheerde polder door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant op verzoek van de ingelanden onder waterschapsverband gebracht. De Willemspolder is dan voortaan onderworpen aan het provinciale waterschapsreglement, maar in de praktijk veranderde er in het kleine poldertje tot aan de opheffing in 1987 niet veel wezenlijks. Ook hier nam per 1 januari 1988 het waterschap De Vierlinghpolders de taken over.

Archief en inventarisatie

Bij het begin van de inventarisatie werd 2,75 meter archief aangetroffen, voor het overgrote deel daterend van na 1933. Na vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende stukken bleef ongeveer 1,5 meter archiefbescheiden voor blijvende bewaring over. Behalve series notulen en financiële bescheiden bestond het archief uit een chronologische serie ingekomen en minuten van uitgaande stukken en een flink aantal ongeordende losse stukken. De series werden gehandhaafd en de losse, ongeordende stukken werden geordend volgens het standaardschema.

Zevenbergen 1994.

Tot een definitieve materiële afwerking van de inventarisatie kwam het in 1994 door omstandigheden niet. Later is het werk door R.C.M. Jacobs voltooid.

Oudenbosch, 2007 (mv)

Lijst van voorzitters, bestuursleden en secretarissen-penningmeesters, 1847-1987

Bestuurder/voorzitter/dijkgraaf, tot 1933 tevens secretaris-penningmeester

1847-1851 Willem Jacobse van Sliedregt
1851-? Jacob Willemse van Sliedregt
?(1873?)-1904 M. van Sliedregt Jzn.
1904-1936 Joh. Bom Mzn.
1936-1942 J. van Sliedregt
1943-1952 J. Burgers
1952-1955 Adr. Breure Hzn.
1955-1972 H. van Sliedregt
1972-1987 J.R.C. Veraart

Bestuursleden/gezworenen

1847-? Jacob Ariese Maris
?(1873?)- 1904 H. Burgers
1904-1930 W. Brooymans

1904-1910 A.J. van Sliedregt
1921-1933 A. van Nieuwenhuyzen
1930-1976 L.C.M. Brooymans
1933-1936 J. van Sliedregt
1936-1943 H. Burgers
1943-1952 J. van Sliedregt
1943-1945 H. van Sliedregt
1945-1952 Adr. Breure Hzn.
1952-1955 H. van Sliedregt
1955-1968 A. Burgers
1968-1972 J.R.C. Veraart
1972-1978 W.J.M. Brooymans
1976-1987 J.W.J.M. Brooymans
1978-1986 G.P.M. Vos
1986-1987 M.A.M. Brooymans

Secretaris-penningmeester

1933-1945 C. Bom
1945-1955 L.J. vroom Azn.
1955-1979 H. Vroom Azn.
1979-1987 G. Verwijs

INVENTARIS

1 Stukken van algemene aard

--. Besluitlijsten van stemgerechtigde ingelanden, 1873-1883 en 1906.

N.B.: Zie inventarisnummer 136.

1. Register van notulen van stemgerechtigde ingelanden, 1899-1933. 1 deel
2. Register van notulen van het (dagelijks) bestuur en van stemgerechtigde ingelanden, 1933-1959. 1 deel
3. Notulen van het dagelijks bestuur, 1959-1987. Met bijlagen. 1 pak
4. Notulen van stemgerechtigde ingelanden, 1959-1987. Met bijlagen. 1 pak
- 5-15. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken, 1933-1987. 11 omslagen
5. 1933-1944. Met inliggende indicateurs
6. 1945-1954
7. 1955-1961
8. 1962-1966
9. 1967-1969
10. 1970-1972
11. 1973-1974
12. 1975-1976
13. 1977-1978
14. 1979-1980
15. 1981-1987.

2 Stukken betreffende bijzondere onderwerpen

2.1 Ontstaan, opheffing en begrenzing

16. Stukken betreffende de oprichting van het waterschap, alsmede betreffende het vaststellen en wijzigen van het bijzonder reglement, 1920, 1931-1934, 1950 en 1968. 1 omslag

17. Besluit van Gedeputeerde Staten betreffende de nadere vaststelling van de grens van het waterschap, 1969. Met kaarten. 1 omslag

18. Stukken betreffende de opheffing van ondermeer het waterschap De Willemspolder en de daarmee samenhangende oprichting van het waterschap De Vierlingpolders, 1987. 1 omslag

2.2 Bestuursinrichting

19. Onderhandse akte waarin de geërfden in de Willemspolder overeenkomen een huishoudelijk reglement op te stellen en een sluiswachter en een secretaris-penningmeester te benoemen, 1847. Met aantekening van de benoeming van een andere secretaris-penningmeester, 1851. 1 stuk

--. Stukken betreffende het bijzondere reglement.

N.B.: Zie inventarisnummer 16.

2.3 Bestuur

--. Onderhandse akte waarin J.M. de Beaufort te 's-Gravenhage als gezworene van de Willems-, Maria-, Dintel- en Koningsoordpolders aan Pieter Jiskoot machtiging verleent om voor hem in die functie op te treden, 1766.

N.B.: Zie archief 1534 Waterschap Koningsoordpolder inventarisnummer 203.

20. Roosters van aftreden van leden van het dagelijks bestuur, 1933-1987. 1 omslag

21. Staten van stemgerechtigde ingelanden, c. 1933 en 1943-1987. 1 pak

22. Reglement van orde voor de algemene vergadering, 1964. 1 stuk

2.4 Hulpmiddelen bij de taakuitoefening

2.4.1 Personeel

--. Stukken betreffende de aanstelling van een sluiswachter en secretaris-penningmeester, 1847 en 1851.

N.B.: Zie inventarisnummer 19.

23. Akte van aanstelling van H. Vroon Azn. tot secretaris-penningmeester, 1956. 1 stuk

2.4.2 Archief

24. Stukken betreffende de vaststelling van een archiefverordening en de aanwijzing van een archiefbewaarpplaats, 1974. 2 stukken

2.4.3 Eigendommen

25. Onderhandse akte van verkoop aan de ingelanden van de Willemspolder van een binnentaluddijk, deel van het perceel kadastraal Dinteloord en Prinsenland B 268, 1920. 1 stuk

26. Akte van ruiling door A. Maris Pzn. te Willemstad en het waterschap betreffende strookjes grond en water, kadastraal Dinteloord en Prinsenland B 11, 287 en 288, 1937. Grosse. 1 stuk

2.4.4 Financiën

2.4.4.1 Belastingen/heffing

--. Kohieren van het gewoon en buitengewoon dijkgeschot van de Willempolder, de Oude Prinslandse Polder en de Mariapolder gezamenlijk over de jaren 1665-1669, en van de Willemspolder en de Oude Prinslandse Polder gezamenlijk over de jaren 1682-1692, 1694-1703, 1705 en 1709.

N.B.: Zie archief 1531 Waterschap De Oude Prinslandse Polder, inventarisnummers 571-588.

27-44. Kohieren van omslagen, 1933-1986. Met bijlagen. 1 pak, 17 delen

27. 1933-1967

28. 1970

29. 1971

30. 1972

31. 1973

32. 1974

33. 1975

34. 1976

35. 1977

36. 1978

37. 1979

38. 1980

39. 1981

40. 1982

41. 1983

42. 1984

43. 1985

44. 1986

45. Stukken betreffende de vaststelling van de omslag voor de jaren 1965, 1966 en 1975-1979. 1 omslag

46-62. Artikelsgewijze ingerichte leggers van belastingplichtige eigendommen, 1970-1986. 17 delen.

46. 1970

47. 1971

48. 1972

49. 1973

50. 1974

51. 1975

52. 1976

53. 1977

54. 1978

55. 1979

56. 1980

57. 1981

- 58. 1982
- 59. 1983
- 60. 1984
- 61. 1985
- 62. 1986

63-79. Perceelsgewijze ingerichte leggers van belastingplichtige eigendommen, 1970-1986. Met bijlagen. 17 delen

- 63. 1970
- 64. 1971
- 65. 1972
- 66. 1973
- 67. 1974
- 68. 1975
- 69. 1976
- 70. 1977
- 71. 1978
- 72. 1979
- 73. 1980
- 74. 1981
- 75. 1982
- 76. 1983
- 77. 1984
- 78. 1985
- 79. 1986

80. Stukken betreffende de wijziging van de gemeenschappelijke regeling tot het mechanisch vervaardigen van vastgoedadministraties en de centrale invordering van waterschapslasten, 1978. 1 omslag

81. Omslagverordening, 1982. 1 stuk

82. Staten met totaalspecificaties van de waterschapslasten, 1986-1987. 2 stukken

2.4.4.2 Verantwoording van het financieel beheer

--. Rekeningen van het Oud- en het Nieuwland gezamenlijk, 1677/1678-1703, 1705-1708 en 1714

N.B.: Zie archief 1531 Waterschap De Oude Prinslandse Polder, inventarisnummers 336-367.

--. Bijlagen van de rekeningen van het Oud- en het Nieuwland gezamenlijk, 1678-1679, 1681-1682, 1693-1697, 1700, 1702, 1706 en 1713-1717.

N.B.: Zie archief 1531 Waterschap De Oude Prinslandse Polder, inventarisnummers 539-555.

83-134. Begrotingen over de jaren 1933/1934-1987. 52 delen

- 83. 1933/1934
- 84. 1934/1935
- 85. 1935/1936
- 86. 1936/1937
- 87. 1937/1938
- 88. 1938/1939
- 89. 1939/1940
- 90. 1940/1941
- 91. 1941/1942

92. 1942/1943
93. 1943/1944
94. 1944/1945
95. 1946/1947
96. 1947/1948
97. 1948/1949
98. 1949/1950
99. 1950/1951
100. 1951/1952
101. 1952/1953
102. 1953/1954
103. 1955/1956
104. 1956/1957
105. 1957/1958
106. 1958/1959
107. 1959/1960
108. 1960/1961
109. 1962
110. 1963
111. 1964
112. 1965
113. 1966
114. 1967
115. 1968
116. 1969
117. 1970
118. 1971
119. 1972
120. 1973
121. 1974
122. 1975
123. 1976
124. 1977
125. 1978
126. 1979
127. 1980
128. 1981
129. 1982
130. 1983
131. 1984
132. 1985
133. 1986
134. 1987

135. Uittreksels uit de begrotingen voor de jaren 1944/1945 en 1954/1955, opgemaakt 1944 en 1954. 2 stukken

136-137. Registers bevattende de rekeningen over de jaren 1872-1932, alsmede besluitenlijsten van ingelanden in de jaren 1873-1883 en 1906. 2 delen

136. 1873-1915
137. 1916-1932

138-191. Rekeningen over de jaren 1933-1987. 54 omslagen

138. 1933, januari-juni
139. 1933/1934
140. 1934/1935
141. 1935/1936

142. 1936/1937
143. 1937/1938
144. 1938/1939
145. 1939/1940
146. 1940/1941
147. 1941/1942
148. 1942/1943
149. 1943/1944
150. 1944/1945
151. 1945/1946
152. 1946/1947
153. 1947/1948
154. 1948/1949
155. 1949/1950
156. 1950/1951
157. 1951/1952
158. 1952/1953
159. 1953/1954
160. 1954/1955
161. 1955/1956
162. 1956/1957
163. 1957/1958
164. 1958/1959
165. 1959/1960
166. 1960/1961
167. 1962
168. 1963
169. 1964
170. 1965
171. 1966
172. 1967
173. 1968
174. 1969
175. 1970
176. 1971
177. 1972
178. 1973
179. 1974
180. 1975
181. 1976
182. 1977
183. 1978
184. 1980
185. 1981
186. 1982
187. 1983
188. 1984
189. 1985
190. 1986
191. 1987

192-243. Grootboeken, 1933/1934-1987. 52 omslagen

192. 1933/1934
193. 1934/1935
194. 1935/1936
195. 1936/1937
196. 1937/1938
197. 1938/1939
198. 1939/1940

199. 1940/1941
200. 1941/1942
201. 1942/1943
202. 1943/1944
203. 1944/1945
204. 1945/1946
205. 1946/1947
206. 1947/1948
207. 1948/1949
208. 1949/1950
209. 1950/1951
210. 1951/1952
211. 1952/1953
212. 1953/1954
213. 1955/1956
214. 1956/1957
215. 1957/1958
216. 1958/1959
217. 1959/1960
218. 1962
219. 1963
220. 1964
221. 1965
222. 1966
223. 1967
224. 1968
225. 1969
226. 1970
227. 1971
228. 1972
229. 1973
230. 1974
231. 1975
232. 1976
233. 1977
234. 1978
235. 1979
236. 1980
237. 1981
238. 1982
239. 1983
240. 1984
241. 1985
242. 1986
243. 1987

2.4.4.3. Overige stukken

244. Register met aantekeningen ten behoeve van de couponbelasting, opgemaakt 1940 en bijgehouden tot en met 1946. 1 katern

2.5 Taakuitvoering

2.5.1 Toezicht

2.5.1.1 Keur

245. Stukken betreffende het vaststellen en wijzigen van de keur of politieverordening, 1963-1978. 1 omslag

2.5.1.2 Vergunningen

246. Brief van de NV PNEM met het verzoek een vergunning te verlenen voor de aanleg van een laagspanningsnet, 1952. Met bijlagen. 1 omslag

247. Brieven van B. Vogel, technisch ambtenaar van de Provinciale Waterstaat, betreffende het verlenen van een vergunning aan de gemeente Dinteloord en Prinsenland voor de aanleg van riolering, 1953. Doorslagen. 2 stukken

248. Stukken betreffende het verlenen van een vergunning aan de NV PNEM ten behoeve van de aanleg van een laagspanningskabel, 1954. 1 omslag

249. Stukken betreffende het verlenen van een vergunning aan de Koninklijke Landmacht voor de aanleg van een oliepijpleiding, alsmede voor de vervanging van een duiker behorende tot die leiding, 1955, 1957 en 1972. 1 omslag

250. Stukken betreffende het verlenen van een vergunning aan de PTT voor het leggen van een kabel ten behoeve van de uitbreiding van het lokale telefoonnet, 1957. 1 omslag

251. Stukken betreffende het verlenen van een vergunning en het verkopen van een perceel grond en water aan Rijkswaterstaat ten behoeve van de aanleg van de zoomweg, alsmede betreffende het sluiten van een overeenkomst met de aannemer over het aanbrengen van een zandlichaam, 1965-1971. 1 omslag

252. Stukken betreffende het verlenen van een vergunning aan de NV Nederlandse Gasunie voor de aanleg van een gasaansluitleiding, 1972. 1 pak

253. Stukken betreffende het verlenen van een vergunning aan de NV PNEM voor het leggen van een kabel naar het koelhuis aan de Molendijk 119 te Dinteloord, 1978. 1 omslag

254. Stukken betreffende bezwaren tegen het voorbereidingsbesluit bestemmingsplan Buitengebied Dinteloord en tegen vestiging van een woonwagenkamp, 1977-1979. 1 omslag

2.5.2 Beheer en onderhoud

2.5.2.1 Waterbeheersingswerken

255. Rekening over 1664 mei 28-166 mei 20 voor de reparatie van de grote sluis en sluisvliet, 1665. 1 stuk

256. Bestek en voorwaarden voor het aanbesteden van het verhogen en bezwaren van een gedeelte dijk van de Willemspolder door de dijkgraaf en gezworenen van de Willems- en de Mariapolders, c. 1685. 1 stuk

---. Rekening gedaan door Johan Swijters over de buitengewone ontvangsten en uitgaven van en door de Willemspolder, de Oude Prinslandse Polder, de Koningsoordpolder en de Dintelpolder gezamenlijk gedaan voor het graven van een waterleiding naast de dorpsweg, 1714.

N.B.: Zie archief 1531 Waterschap De Oude prinslandse Polder, inventarisnummer 369.

257. Stukken betreffende de voorbereiding en de uitvoering van de bouw van bemalingsinstallaties aan de Galgendijk en aan de Havendijk, 1907-1908 en 1929-1930. 1 omslag

258. Stukken betreffende een geschil met de Oude Prinselandse Polder over het onderhoud en de onderhoudskosten van de sluis en de sluisvliet van de Willemspolder, waarlangs de Oude Prinslandse Polder afwatert, 1915 en 1922. Met retroactum, 1853. 1 omslag

259. Stukken betreffende de voorbereiding en de uitvoering van de bouw van een betonnen duiker in het lichaam van de Galgendijk, 1920-1921. 1 omslag

260. Brief van H. Smits te Dinteloord met offerte voor de bouw van een betonbrug, 1928. Met bijlage. 2 stukken

261. Onderhandse akte waarin het waterschap van A.A. Breure te Dinteloord tot wederopzegging en tegen betaling van een recognitie het recht verkrijgt om een uitwateringssluis te bouwen in het perceel kadastraal Dinteloord en Prinsenland B 284, 1937. 1 stuk

262. Stukken betreffende de voorbereiding en de uitvoering van projecten ter verbetering en herstel van de waterleidingen, de uitwatering van een sluis en een kade, 1948-1951 en 1953-1954. 1 omslag

263. Stukken betreffende de opmeting van de grondwaterstanden ten behoeve van de commissie Onderzoeken landbouwwaterhuishouding Nederland van TNO te Utrecht, 1952-1955. 1 omslag

264. Stukken betreffende het beheer en onderhoud van de bekading van het Spui, 1975 en 1977-1978. 1 omslag

265. Stukken betreffende de voorbereiding en de uitvoering van de bouw alsmede de financiering van een vizeelgemaal aan de Galgendijk, 1979-1981. 1 omslag

266. Meetplan van de waterschappen De Oude Prinslandse Polder, De Volkerakpolders, De Willemspolder en De Striene, 1985. Met begeleidingsbrief. 1 omslag

2.5.2.2 Wegen

Stukken betreffende het niet aanvaarden door het waterschap van de onderhoudsplicht van de Galgendijk, 1970, 1973, 1976 en 1978-1979. 1 omslag

2.6 Stukken waarvan het verband met het archief niet duidelijk is

268. Tekening van een damwand gemaakt door P.G. van Aken te Stampersgat, 1910. 1 blad